

Đề khảo sát chất lượng đầu năm lớp 10 môn Văn

I. Đọc hiểu văn bản (3đ)

Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:

Hai kiểu áo

Có ông quan lớn đến hiệu may để may một cái áo thật sang tiếp khách. Biết quan xưa nay nổi tiếng luôn cúi quan trên, hách dịch với dân, người thợ may bèn hỏi:

- Xin quan lớn cho biết người may chiếc áo này để tiếp ai ạ?

Quan lớn ngạc nhiên:

- Nhà người biết để làm gì?

Người thợ may đáp:

- Thưa ngài, con hỏi để may cho vừa. Nếu ngài mặc hầu quan trên thì vạt đằng trước phải may ngắn đi dăm tấc, còn nếu ngài mặc để tiếp dân đen, thì vạt đằng sau phải may ngắn lại.

Quan ngẫm nghĩ một hồi rồi bảo:

- Thế thì nhà người may cho ta cả hai kiểu.

(Theo Trương Chính - Phong Châu, Tiếng cười dân gian Việt Nam)

Câu 1 (0,5đ): Nhân vật trong câu chuyện trên là ai? Họ đối thoại với nhau về vấn đề gì?

Câu 2 (0,5đ): Vị quan là người thế nào?

Câu 3 (0,75đ): Tiếng cười trong câu chuyện được bộc phát thế nào?

Câu 4 (1,25đ): Qua câu chuyện, anh/chị hiểu thêm điều gì về con người trong xã hội bấy giờ?

II. Làm văn (7đ)

Câu 1 (2đ): Viết một bài văn nêu suy nghĩ của anh/chị về tình yêu quê hương, đất nước.

Câu 2 (5đ): Phân tích nhân vật Nhĩ trong truyện ngắn Bến Quê của Nguyễn Minh Châu.

Đáp án Đề khảo sát chất lượng đầu năm lớp 10 môn Văn

I. Đọc hiểu văn bản (3đ)

Câu 1 (0,5đ):

Nhân vật trong câu chuyện trên: viên quan và người thợ may.

Nội dung cuộc đối thoại: về vấn đề viên quan muốn may một cái áo thật sang để tiếp khách.

Câu 2 (0,5đ):

Thái độ của người nhà giàu: khinh bỉ, coi thường, xua đuổi người ăn xin và cho rằng họ chỉ thuộc về nơi địa ngục.

Vị quan là người luôn cúi, xu nịnh quan trên và hách dịch với dân đen.

Câu 3 (0,75đ):

Tiếng cười không được bộc phát khi đọc giả đọc xong câu chuyện mà nó được bộc phát khi chúng ta suy ngẫm về nội dung sâu cay của câu chuyện đó.

Câu 4 (1,25đ):

Những điều nhận ra về con người trong xã hội bấy giờ qua câu chuyện: một số quan lại luôn tìm cách xu nịnh, luồn lách để được thăng tiến, vợ vét của cải của dân lành về làm giàu cho mình và thói khinh bỉ, bắt nạt, coi thường những người dân đen nghèo khổ.

II. Làm văn (7đ):

Câu 1 (2đ):

Dàn ý nghị luận về tình yêu quê hương, đất nước.

1. Mở bài

Giới thiệu về vấn đề cần nghị luận: tình yêu quê hương, đất nước.

2. Thân bài

a. Giải thích

Quê hương: là nơi chúng ta sinh ra, có gia đình và những người thân yêu.

Đất nước là quê hương, là nơi chôn rau cắt rốn của mỗi người, là nơi dòng tộc, gia đình sinh sống.

→ Tình yêu quê hương, đất nước là tình yêu thương mà con người dành cho nơi mình sinh ra lớn lên và phát triển.

b. Phân tích

Tình yêu quê hương, đất nước góp phần hình thành và xây dựng tình cảm của mỗi con người, giúp chúng ta hiểu và trân trọng những thứ bình dị của cuộc sống quanh mình.

Yêu quê hương, đất nước là động lực quan trọng để mỗi chúng ta vươn lên, có ý chí hơn để gây dựng một xã hội tốt đẹp.

c. Chứng minh

Học sinh tự lấy dẫn chứng minh họa cho bài làm của mình.

Lưu ý: dẫn chứng là những nhân vật có thật và tiêu biểu được nhiều người biết đến.

d. Phản biện

Có những người chưa thực sự biết ơn nơi mình sinh ra và lớn lên, chưa thực sự cố gắng xây dựng quê hương, đất nước tươi đẹp → đáng bị xã hội phê phán, chỉ trích thẳng thắn.

3. Kết bài

Liên hệ bản thân và rút ra bài học.

Câu 2 (5đ):

Dàn ý phân tích nhân vật Nhĩ trong truyện ngắn Bến Quê

1. Mở bài

Giới thiệu tác giả Thanh Hải, bài thơ Mùa xuân nho nhỏ và khổ thơ 4,5.

2. Thân bài

HavaMATH

* Khái quát chung

Nhĩ là một con người từng trải và có địa vị, đi rộng biết nhiều "Suốt đời Nhĩ đã từng đi tới không sót một xó xỉnh nào trên trái đất", anh đã từng in gót chân khắp mọi chân trời xa lạ.

Bao cảnh đẹp những nơi phồn hoa đô hội gần xa, những miếng ngon nơi đất khách quê người, anh đã được thưởng thức, nhưng những cảnh đẹp gần gũi, những con người tình nghĩa thân thuộc nơi quê hương cho đến ngày sắp từ giã cõi đời anh mới cảm thấy một cách sâu sắc, cảm động.

* Những suy nghĩ, trải nghiệm của nhân vật Nhĩ qua cảnh vật nơi bến quê:

Qua cửa sổ nhà mình Nhĩ cảm nhận được trong tiết trời lập thu vẻ đẹp của hoa bằng lăng "đậm sắc hơn". Sông Hồng "màu đỏ nhạt, mặt sông như rộng thêm ra", bãi bồi phù sa lâu đời ở bên kia sông dưới những tia nắng sớm đầu thu đang phô ra "một thứ màu vàng thau xen với màu xanh non..." và bầu trời, vòm trời quê nhà "như cao hơn".

Nhìn qua cửa sổ nhà mình, Nhĩ xúc động trước vẻ đẹp của quê hương mà trước đây anh đã ít nhìn thấy và cảm thấy, phải chăng vì cuộc sống bận rộn, tất tả ngược xuôi hay bởi tại vô tình mà quên lãng.

→ Nhắc nhở người đọc phải biết gắn bó, trân trọng những cảnh vật quê hương vì những cái đó là máu thịt là tâm hồn của mỗi chúng ta.

* Tình cảm và sự quan tâm của vợ con với Nhĩ

Liên, vợ Nhĩ tận tảo, giàu đức hi sinh khiến Nhĩ cảm động "Anh cứ yên tâm. Vất vả tốn kém đến bao nhiêu em và các con cũng chăm lo cho anh được" "tiếng bước chân rón rén quen thuộc" của người vợ hiền thảo trên "những bậc gỗ mòn lõm" và "lần đầu tiên anh thấy Liên mặc tấm áo vá" Nhĩ đã ân hận vì sự vô tình của mình với vợ. Nhĩ hiểu ra rằng: Gia đình là điểm tựa vững chắc nhất của cuộc đời mỗi con người.

Tuấn là đứa con thứ hai của Nhĩ. Nhĩ đã sai con đi sang bên kia sông "qua đò đặt chân lên bờ bên kia, đi chơi loanh quanh rồi ngồi xuống nghỉ chân ở đâu đó một lát, rồi về". Nhĩ muốn con trai thay mặt mình qua sông, để ngắm nhìn cảnh vật thân quen, bình dị mà suốt cuộc đời Nhĩ đã lãng quên.

Tuấn "đang sà vào một đám người chơi phá cờ thế trên hè phố" mà quên mất việc bố nhờ, khiến Nhĩ nghĩ một cách buồn bã "con người ta trên đường đời khó tránh khỏi những điều vòng vèo hoặc chùng chình" để đến chậm hoặc không đạt được mục đích của cuộc đời.

* Quan hệ của Nhĩ với những người hàng xóm:

Bọn trẻ: "Cả bọn trẻ xúm vào, chúng giúp anh đặt một bàn tay lên bậu cửa sổ, kê cao dưới móng anh bằng cả một chiếc chăn gập lại rồi sau đó mới bê cái chõng gỏi đặt sau lưng".

Ông cụ giáo Khuyến "Đã thành lệ, buổi sáng nào ông cụ già hàng xóm đi xếp hàng mua báo về cũng ghé vào hỏi thăm sức khỏe của Nhĩ".

→ Đó là một sự giúp đỡ vô tư, trong sáng, giàu cảm thông chia sẻ, giản dị, chân thực.

3. Kết bài

Khẳng định lại giá trị nội dung, nghệ thuật của tác phẩm.